

Bidrag och lån när du vill plugga

Berättelse

I Sverige är det vanligt att man studerar, även som vuxen. Många byter yrke mitt i livet, eller läser klart en utbildning de inte hann med tidigare. Men hur ska man klara hyra, mat och räkningar samtidigt som man studerar? För det finns en särskild lösning som kallas studiemedel, och den sköts av en myndighet som heter CSN.

CSN står för Centrala studiestödsnämnden. Det är en statlig myndighet med huvudkontor i Sundsvall. CSN:s uppgift är att ge ekonomiskt stöd till människor som studerar. Det moderna systemet med studiemedel infördes redan 1965, och myndigheten fick sitt nuvarande namn 1974.

Studiemedel består av två delar. Den ena delen är ett **bidrag**. Bidraget är skattefritt, och det viktigaste är att du inte behöver betala tillbaka det. Den andra delen är ett **studielån**. Lånet betalar du tillbaka senare, lite i taget under flera år, och på lånet finns en ränta. För år 2026 är räntan 2,135 procent. Du behöver inte ta hela lånet om du inte vill – många väljer att låna mindre.

Hur mycket pengar handlar det om? Beloppen ändras varje år, så du måste alltid kontrollera de aktuella siffrorna på csn.se. För 2026 är fullt studiemedel vid heltidsstudier 13 592 kronor för en period på fyra veckor. Av detta är 4 148 kronor bidrag och 9 444 kronor lån.

En fördel med systemet är att även vuxna kan få studiemedel. Du kan ha rätt till bidragsdelen till och med det år du fyller 60. Rätten att låna pengar minskar däremot gradvis från och med det år du fyller 51. För att studera på komvux, folkhögskola eller gymnasial nivå behöver du oftast vara minst 20 år. För högskola och universitet finns det ingen nedre åldersgräns.

En sak är viktig att veta för dig som läser SFI: själva SFI-kursen är gratis, men den ger i regel inte rätt till studiemedel. Studiemedel blir mer aktuellt om du går vidare till komvux, folkhögskola eller högskola. Eftersom reglerna är olika för olika personer ska du alltid fråga CSN vad som gäller just i ditt fall.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
yrke	det arbete man har lärt sig och jobbar med
räkning	ett papper som visar hur mycket du ska betala
studiemedel	pengar man kan få av CSN för att kunna studera
myndighet	en statlig organisation med ett bestämt uppdrag
statlig	som hör till staten
infördes	började gälla; startades
skattefritt	pengar man inte betalar skatt på

ORD	FÖRKLARING
ränta	den extra summa man betalar för att låna pengar
heltidsstudier	när man studerar på full tid, som ett heltidsjobb
åldersgräns	en regel om hur gammal man måste vara
aktuell	som gäller just nu

Läsförståelsefrågor

---

1. Vad är CSN för något?
  1. En bank som alla i Sverige måste använda.
  2. En statlig myndighet som ger ekonomiskt stöd till människor som studerar.
  3. En skola för vuxna i Sundsvall.
2. Vad är skillnaden mellan de två delarna i studiemedlet?
  1. Bidraget betalar man tillbaka, men lånet är gratis.
  2. Bidraget behöver man inte betala tillbaka, men lånet betalar man tillbaka senare.
  3. Båda delarna måste betalas tillbaka direkt.
3. Vad säger texten om beloppen för studiemedel?
  1. De är alltid exakt likadana varje år.
  2. De ändras varje år, så man måste kontrollera de aktuella siffrorna.
  3. Ingen vet hur mycket pengar man kan få.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. CSN har sitt huvudkontor i Sundsvall.
  2. Man måste alltid ta hela lånet.
  3. Det finns en ränta på studielånet.
5. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Man kan ha rätt till bidragsdelen till och med det år man fyller 60.
  2. SFI-kursen ger alltid rätt till studiemedel.
  3. På högskola finns det ingen nedre åldersgräns.
6. Varför säger texten att du alltid ska kontrollera de aktuella siffrorna på csn.se? Svara med egna ord.
7. Texten säger att SFI-kursen är gratis men "i regel inte" ger rätt till studiemedel. Varför tror du att texten skriver "i regel" och inte "aldrig"?
8. Varför kan systemet med studiemedel vara viktigt för en vuxen som vill byta yrke? Svara med stöd i texten.

Facit

1. En statlig myndighet som ger ekonomiskt stöd till människor som studerar.
1. Bidraget behöver man inte betala tillbaka, men lånet betalar man tillbaka senare.
1. De ändras varje år, så man måste kontrollera de aktuella siffrorna.
1. ja b) nej (man kan välja att låna mindre) c) ja
1. ja b) nej (SFI ger i regel inte rätt till studiemedel) c) ja
- Exempel på svar: Eftersom beloppen ändras varje år. Siffrorna i texten gäller 2026, men nästa år kan de vara andra, och då stämmer inte texten längre.
- Exempel på svar: Texten vill vara försiktig. Reglerna kan vara olika för olika personer, så det är säkrare att skriva "i regel" än att säga att det aldrig går. På så sätt påstår texten inte mer än vad som är säkert.
- Exempel på svar: Med studiemedel kan en vuxen få pengar att leva på medan hen studerar. Då blir det möjligt att läsa en ny utbildning och byta yrke, även om man inte har lön under tiden.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Texten passar för arbete med samhälle, ekonomi och vuxenutbildning, och för att öva på att läsa siffror och belopp. Tema: den svenska välfärdens stöd för studier. Fråga 7 är en inferensfråga om varför texten markerar osäkerhet ("i regel"). Lyft gärna skillnaden mellan fasta fakta (CSN i Sundsvall, systemet från 1965) och uppgifter som ändras (belopp, ränta, fribelopp). Låt eleverna jämföra med hur man finansierar studier i sina egna länder.

Diskussionsfrågor

- Finns det något liknande CSN i ditt land? Hur får man hjälp att studera där?
- Texten säger att man kan studera och få stöd även som vuxen. Vad finns det för fördelar med att kunna byta yrke senare i livet?
- Är det bra eller dåligt att låna pengar för att studera? Tänk på både fördelar och nackdelar.
- **Skriv (5 meningar):** Beskriv en utbildning eller ett yrke du skulle vilja satsa på i Sverige. Vad behöver du göra för att komma dit, och hur skulle du klara dig ekonomiskt under tiden?

Källor och faktagranskning

- CSN – Studiemedel (bidrag och studielån): <https://www.csn.se/bidrag-och-lan/studiemedel.html>
- CSN – Åldersgränser: <https://www.csn.se/fragor-och-svar/vad-har-csn-for-aldersgranser/aldersgranser.html>
- CSN – Studiestödets och CSN:s historia: <https://www.csn.se/om-csn/vart-uppdrag/studiestodets-och-csns-historia.html>
- CSN – Betala tillbaka studielån: <https://www.csn.se/betala-tillbaka/betala-tillbaka-studielan.html>

Fakta granskad mot CSN:s webbplats i juni 2026. Nyckelfakta: CSN står för Centrala studiestödsnämnden och är en svensk myndighet med huvudkontor i Sundsvall. Studiemedel består av två delar: ett bidrag, som är skattefritt och som du inte betalar tillbaka, och ett studielån, som du betalar tillbaka senare och som har en ränta. Det moderna studiemedelssystemet infördes 1965; myndigheten flyttade till Sundsvall 1974 och fick då namnet Centrala studiestödsnämnden. Du kan ha rätt till bidragsdelen till och med det år du fyller 60, och rätten att låna minskar gradvis från och med det år du fyller 51. För studier på komvux, folkhögskola och gymnasial nivå behöver du oftast vara minst 20 år; för högskola finns ingen nedre åldersgräns. SIFFROR FÖR 2026 (ändras varje år – kontrollera alltid på csn.se): fullt studiemedel vid heltidsstudier är 13 592 kr per fyra veckorsperiod, varav 4 148 kr är bidrag och 9 444 kr är lån; räntan på studielånet är 2,135 procent; fribeloppet (hur mycket man får tjäna vid sidan av studierna innan studiemedlet minskas) är 114 676 kr per kalenderhalvår vid heltidsstudier. OSÄKERHETER/MYTER som markeras försiktigt i texterna: SFI-kurser är avgiftsfria men ger i regel inte rätt till studiemedel i sig – studiemedel är mer aktuellt vid komvux (grundläggande/gymnasial nivå), folkhögskola eller högskola; eleven hänvisas till CSN för sitt eget fall. Reglerna för hur länge man får låna och när lånet ska vara återbetalat skiljer sig beroende på när lånet betalades ut, så texterna anger inte ett enda slutdatum som om det gällde alla. Det finns även andra stöd, t.ex. omställningsstudiestöd för vuxna som vill vidareutbilda sig, som bara nämns övergripande eftersom reglerna är komplexa.

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-25.